

Gerechtshof Amsterdam 7 januari 2020, JA 2020, 61

Inhoudsindicatie

Illegaal Vuurwerk, Letsel, Eigen schuld, Billijkheidscorrectie

Samenvatting

Slachtoffer heeft op een afscheidsfeest van een collega een door een buitenstaander (hierna: de vriend) meegebracht stuk illegaal vuurwerk, een zogenaemde Cobra 6, in handen gekregen. Vervolgens heeft hij de Cobra 6 midden in de kantine aangestoken. Bij het afgaan daarvan ging een groot deel van zijn rechterhand verloren. In eerste aanleg vordert het slachtoffer een verklaring voor recht dat de vriend aansprakelijk is voor zijn schade. De rechtbank verklaart voor recht dat de vriend aansprakelijk is voor 50% van de schade, en voor 35% indien zijn WA-verzekering de schade niet dekt. Het hof denkt hier anders over. Het komt weliswaar net als de rechtbank tot een causale 50/50-verdeling, maar corrigeert die op grond van de billijkheid naar een aansprakelijkheid van slechts 10%. Het gevaarzettende gedrag van het afsteken weegt aanmerkelijk zwaarder dan het foutieve gedrag van de vriend.

Link naar uitspraak: [ECLI:NL:GHAMS:2020:16](https://ecli.nl/GHAMS:2020:16)

Noot

1. Het bepalen van percentages eigen schuld in de zin van art. 6:101 BW blijft een lastige aangelegenheid waarbij de op intuïtie berustende overwegingen nogal uiteen kunnen lopen, zo illustreert ook deze uitspraak.
2. De vriend wordt gevraagd een collega van het slachtoffer op te halen van een bedrijfsfeest, omdat deze met zijn alcoholconsumptie de toegestane hoeveelheid voor verkeersdeelname (ruim) had overschreden. De vriend was echter wat te vroeg gekomen. De collega van het slachtoffer had net een nieuw biertje opengemaakt en vroeg hem nog even binnen te komen. De vriend stemde in, stak zijn autosleutels in zijn zak stak en wilde naar binnen lopen toen hij de Cobra 6 in zijn jaszak voelde. Op de vraag 'zullen we dit aansteken?' kreeg hij (achteraf gezien: helaas) nul op het rekest. 'Dat zou niet gewaardeerd worden' en de collega van het slachtoffer pakte het vuurwerk af. Eenmaal binnen tussen het feestgedruis trok de Cobra echter veel bekijks. Nadat de collega van het slachtoffer de Cobra aan zijn collega's had laten zien, is het vuurwerk in handen van het slachtoffer gekomen. Midden in de kantine stak hij vervolgens de lont aan, met de bedoeling de Cobra door een raam naar buiten te gooien. Dat lukte niet en het vuurwerk is in zijn hand geëxplodeerd. Hierbij ging een groot deel van de rechterhand verloren.
3. Zowel de rechtbank als het hof komt tot het oordeel dat de vriend onrechtmatig gehandeld heeft jegens het slachtoffer. De vriend had het zware illegale vuurwerk niet mee moeten nemen naar een bijeenkomst waarvan hij wist dat er gedronken werd. Verder had hij het vuurwerk niet in handen moeten laten komen van de collega van het slachtoffer, en toen dat toch gebeurde, had hij het direct weer moeten terugpakken. Hierdoor is hij ex art. 6:162 BW aansprakelijk jegens het slachtoffer, aldus het hof. Immers, gelet op de mate van waarschijnlijkheid waarmee de niet-inachtneming van de vereiste oplettendheid en voorzichtigheid kon worden verwacht, maar ook op de hoegrootheid van de kans dat daaruit ongevallen konden ontstaan, de ernst die de gevolgen daarvan konden hebben, en de mate van

LAUXTERMANNADVOCATEN

bezwaarlijkheid van de te nemen veiligheidsmaatregelen had de vriend naar maatstaven van maatschappelijke zorgvuldigheid anders moeten handelen. Wat mij betreft een logisch oordeel, vooral vanwege de krachten die vrijkomen bij de ontploffing van een Cobra 6, vuurwerk dat wel wordt vergeleken met een kleine handgranaat.

4. Meer in het oog springt het oordeel van het hof inzake de eigen schuld, ook in vergelijking met het oordeel in eerste aanleg. Waar de rechtbank na de billijkheidscorrectie van art. 6:101 BW 35% aansprakelijkheid vaststelde (50% indien de WA-verzekering van de vriend dekking zou verlenen), blijft het hof steken op een vergoedingsplicht van 10%. Hoewel in het hoger beroep geen nieuwe feiten en omstandigheden aan het licht lijken te zijn gekomen, eist volgens het hof de billijkheid een ferme(re) correctie.

5. In principaal hoger beroep heeft de vriend grieven aangevoerd die zien op de toepassing door de rechtbank van art. 6:101 BW. Zijn aansprakelijkheidsverzekeraar had verklaard geen beroep te doen op een eventuele uitsluiting van dekking, zodat in hoger beroep inmiddels duidelijk was geworden dat er WA-dekking was. In het voorwaardelijk incidenteel hoger beroep stelde het slachtoffer dat de rechtbank ten onrechte tot een 50/50 verdeling zou zijn gekomen. Hij zag zelf wel in dat hem wat viel toe te rekenen, maar meende dat het percentage aansprakelijkheid van de vriend zou moeten worden vastgesteld op 75%.

6. Dat het slachtoffer een bijdrage aan de letselschade heeft geleverd door het vuurwerk in de kantine af te steken staat hier dus niet ter discussie. De vraag is echter in hoeverre de schade door deze bijdrage door hemzelf gedragen moet worden. Vaak is dit enigszins 'nattevingerwerk'. Hoe moet je gedragingen immers in percentages vertalen? De Hoge Raad heeft al geruime tijd geleden uitgemaakt dat dergelijke afwegingen veelal op intuïtief inzicht berusten, waaraan slechts beperkte motiveringseisen gesteld kunnen worden (zie HR 31 december 1993, NJ 1994/275, en ook de conclusie van Spier voor HR 3 juni 2005, NJ 2005/286).

7. Om het percentage eigen schuld van het slachtoffer te kunnen bepalen maakt het hof eerst een causaliteitsafweging. Het oordeelt evenals de rechtbank dat partijen in gelijke mate hebben bijgedragen aan het ontstaan van de schade. De motivering is in mijn optiek toereikend. Had appelland het vuurwerk niet meegebracht of uit het oog verloren, dan was er niets aan de hand geweest. Aan de andere kant had het slachtoffer geen letsel opgelopen als hij het vuurwerk niet aangestoken had. Tot zo ver weinig opzienbarends.

8. Interessanter is hier de op de causaliteitsverdeling volgende billijkheidscorrectie, waarbij rekening wordt gehouden met de uiteenlopende ernst van de gemaakte fouten en andere omstandigheden van het geval. Het hof meent dat in dit geval een andere verdeling van de schade moet plaatsvinden dan volgens de voornoemde causaliteitsafweging, nu het gedrag van het slachtoffer in zijn ogen aanzienlijk meer verwijtbaar is dan dat van de vriend.

9. Dit wordt nader gemotiveerd door te wijzen op het aan vuurwerk verbonden gevaar dat zich realiseert bij het afsteken ervan. Bovendien is algemeen bekend dat het buitengewoon gevaarlijk is om binnenshuis vuurwerk af te steken. Dit, afgezet tegen het meenemen van illegaal vuurwerk door de vriend, maakt dat aan het gevaarzettende gedrag van het slachtoffer in het kader van de billijkheidscorrectie een veel zwaarder gewicht wordt toegekend. De ernst van het letsel en de gevolgen daarvan heeft het slachtoffer daarom in overwegende mate aan zichzelf te wijten, namelijk voor 90%. Dat het slachtoffer die avond ongeveer tien flesjes bier heeft gedronken, maakt dit volgens het hof niet anders. Ook de rechtbank zag daarin overigens geen excuus.

LAUXTERMANNADVOCATEN

10. Het is geen zeldzaamheid dat rechters oordelen dat de uiteenlopende ernst van de fouten aanleiding geeft om tot een andere schuldverdeling te komen (zie bijv. Rb. Den Haag 12 december 2018, NJF 2019/332 en Rb. 's-Gravenhage 22 augustus 2012, NJF 2012/439). Dit neemt echter niet weg dat de vriend wel degelijk zwaar, illegaal vuurwerk uit het oog is verloren, wat er uiteindelijk toe geleid heeft dat het slachtoffer een hand mist en arbeidsongeschikt is geraakt. Waar de rechtbank vanwege de bijdragen over een weer, de ernst van dit letsel en ook de gevolgen daarvan aanleiding zag om bij verzekeringsdekking het percentage eigen schuld te beperken tot 50%, is het hof daar niet op aangeslagen. Ook niet toen in hoger beroep vast kwam te staan dat de verzekeraar van de vriend diens aansprakelijkheid inderdaad zou dekken. Mogelijk is dit tamelijk strenge oordeel te verklaren door een eerdere milde uitspraak van ditzelfde hof, waarin werd bepaald dat de arbeidsongeschiktheidsverzekeraar van het slachtoffer – ondanks het binnen aansteken van vuurwerk – moet uitkeren (Hof Amsterdam 22 december 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:5428).

11. Hoe het ook zij, met deze uitspraak maakt het hof duidelijk dat in het geval van letsel door vuurwerk eigen verwijtbare gedragingen ook (grotendeels) voor eigen rekening dienen te komen. Dit oordeel doet denken aan de welbekende antivuurwerkslogan: 'Je bent een rund ...'.

mr. D.E. Thiescheffer, advocaat bij Lauxtermann Advocaten